

I-1120

M.A. (Final) Examination, 2020 SANSKRIT LITERATURE

Paper - VII

(काव्यशास्त्र एवं सौन्दर्यशास्त्र, ग्रंथ तथा चिंतन परम्परा)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Minimum Pass Marks : 36

नोट : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः।

Q. 1. अधस्तनेषु कयोश्चिद् द्वयोः परिचयो देयः। 20

(i) रस सम्प्रदायः।

(ii) गुण सम्प्रदायः।

(iii) ध्वनि सम्प्रदायः।

(iv) अलङ्कार सम्प्रदायः।

Q. 2. अधस्तनेषु कयोः द्वयोः समीक्ष्यताम् - 20

(i) राजशेखरस्य पूर्ववर्ती आचार्याणां विवेचनाः कार्याः।

I-1120

P.T.O.

I-1120

(2)

(ii) राजशेखरमतेन अलङ्काराणां समीक्षा कार्याः।

(iii) “शब्दार्थयोर्यथावत् सहभावेन विधा साहित्य विधा।”

(iv) ‘उचितानुचितविवेको व्युत्पत्ति’ इति यायावरीयः।

Q. 3. “कथापुरुषव्यवहारः” इत्यस्य विवेचनं कार्यम्। 20

अथवा

द्विविधं शिष्यमाचक्षते तदुत बुद्धिमानाहार्यबुद्धिश्च। इति

ग्रन्थांशः सप्रसंगः व्याख्येयः।

Q. 4. अधोलिखितासु कारिकासु द्वयोः व्याख्या विधेया- 20

(i) इदमन्धतमः कृत्स्नं जायते भुवनत्रयम्।

यदि शब्दाहयं ज्योतिरासंसारं न दीप्यते।।

(ii) गद्यं पद्यं च मिश्रं च तत् त्रिधैव व्यवस्थितम्।

पद्यं चतुष्पदी तञ्च वृत्तं जातिरिति द्विधा।।

(iii) मधुरं रसवद् वाचि वस्तुन्यपि रसस्थितिः।

येन माद्यन्ति धीमन्तो मधुनेव मधुव्रताः।।

(3)

Q. 5. अधोऽङ्कितेषु द्वयोः सोदाहरणं लक्षणं विलेख्यम् - **20**

(i) रसौचित्यम्

(ii) वचनौचित्यम्

(iii) अलंकारौचित्यम्

(iv) उपसर्गौचित्यम्

(v) पदौचित्यम्
